

KURENDA

KURJI DIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

EXCELLENTISSIMO DOMINO GEOR-
GIO MATULEWICZ, PRAESULI NO-
STRO, QUINTUM ET VICESIMUM SA-
CERDOTII SUI NATALEM DIE 25 NO-
VEMBRIS 1923 A. ACTURO OMNIA FAU-
STA FORTUNATAQUE A DEO OP-
TIMO EXOPTAT

CURIA.

Encyklika Ojca Św. Piusa XI

w 600 rocznicę kanonizacji św. Tomasza z Akwinu.

Ojciec św. Pius XI ogłosił dn. 29 czerwca r. b. list okólny „*Studiorum Ducem*” o św. Tomaszu z Akwinu, zachęcając uczonych katolickich do gruntownego poznania teologii tomistycznej. Św. Tomasz był najślawniejszym filozofem chrześcijańskim i największym teologiem. W encyklice Ojciec św. kreśli najprzód obraz Doktora Anielskiego. Głębką wiedzę jego tłumaczy nieskalanem życiem świętego Tomasza, który sam powiedział: „*Prius vita quam doctrina: vita enim ducit ad scientiam veritatis*”. Zachował on czystość nieskażoną i pokorę w życiu codziennem. Ta tedy pokora połączona z czystością serca i ustawicznym trwaniem na modlitwie czyniła umysł Tomasza powolnym do przyjmowania natchnień Ducha św., na czym właśnie polegają podstawy kontemplacji. Szczególniejsze miał nabożeństwo do Najśw. Sakramentu. Często noce całe spędzał przed tabernakulum a oczy ustawicznie zwracał na wizerunek Jezusa Ukrzyżowanego. Wyznawał, że z tej księgi najwięcej się nauczył. Już Papież Jan XXII, przemawiając do Kardynałów, pamiętne o św. Tomaszu wypowiedział zdanie: „On więcej oświecił Kościół, niż wszyscy inni Doktorowie, z jego dzieł człowiek w ciągu jednego roku więcej odnosi korzyści, niż z nauki innych w ciągu całego swojego życia”. W Kodeksie Prawa Kanonicznego (c. 1366, § 2) całkowicie uświęcono „rozumowanie, naukę i zasady” Doktora Anielskiego. Cała teologia Tomasza do tego zdąża, aby nas doprowadzić do wewnętrznego życia w Bogu (ut ad intime in Deo vivendum nos adducat). Pod przewodnictwem św. Tomasza ten przedewszystkiem owoc każdy odnieść powinien — wielką miłość Boga i wielkie pożądanie rzeczy wiekuistych. Św. Tomasz ma znaczenie nie tylko na polu dogmatyki, lecz i teologii moralnej, ascetyki i mistyki. Ojciec św. Pius XI mianuje św. Tomasza Ogólnym czyli Powszechnym Doktorem Kościoła (*Communem seu universalem Ecclesiae Doctorem appellandum putemus Thomam*). Następnie zwraca się Ojciec św. do młodzieży, aby naśladowała św. Tomasza w cnocie czystości, gdyż jedynie tą drogą postąpi w nauce; poleca w tym celu młodzieży a szczególnie klerykom wstępowanie do bractwa „*Militia Angelica*” czyli Straży Anielskiej, zezwalając, aby członkowie stowarzyszenia zamiast paska nosili medalik, którego jedna strona wyobrażać będzie św. Tomasza w otoczeniu aniołów a druga — N. M. P., Królowę Różańca św. Ojciec św. pragnie, aby pamiątka kanonizacji była obchodzona od dnia 18 lipca b. r. do końca roku przyszłego na całym świecie, gdzie tylko klerycy się wychowują, w wyższych liceach i szkołach katolickich, których patronem niebieskim jest św. Tomasz. Encyklika kończy się słowami: „My zaś dla pomnożenia tak świetności jak pożytku tej uroczystości powagą Naszą Apostolską zezwalamy:

1) aby we wszystkich kościołach Zakonu Kaznodziejskiego, jak również w każdej innej świątyni lub kaplicy, stojącym lub mogącym stać otworem ludowi, zwłaszcza przy Seminarjach, Kolegjach lub domach dla młodzieży duchownej, urządzano nabożeństwa trzy, ośmio lub dziewięciodniowe z nadaniem tych samych odpustów, jakie w zwykłych nabożeństwach na cześć błogosławionych i świętych uzyskać można;

2) aby w kościołach tak Braci, jak i Sióstr Zakonu Świętego Dominika raz w ciągu tych uroczystości, w którymkolwiek z tych dni, wszyscy po godnej spowiedzi i przyjęciu Komunii Św. uzyskać mogli odpust zupełny tylekroć, ilekroć przed ołtarzem Św. Tomasza pobożnie się pomodlą;

3) aby w kościołach Zakonu Dominikańskiego mogli kapłani zakonni lub tercjarze, podczas tego roku uroczystego, w każdą środę lub w pierwszym dniu wolnym w ciągu tygodnia odprawiać Mszę św. ku czci Św. Tomasza, jak w dniu jego święta, jednakże z Gloria i Credo lub bez, stosownie do obrządku dnia i uzyskać odpust zupełny; tenże odpust uzyskać mogą wszyscy obecni na tej Mszy św., przy zachowaniu zwykłych warunków.

Nadto trzeba, aby we wszystkich Seminarjach i innych domach dla wychowania kleryków urządzono w okresie jubileuszowym uroczystą dysputę z dziedziny filozofii lub innych ważniejszych przedmiotów. Aby zaś na przyszlność uroczystość Św. Tomasza, jako patrona wszystkich szkół katolickich, była godnie obchodzona, chcemy, aby dzień ten był dla uczącej się młodzieży wolny od zajęć szkolnych i aby go czczono nie tylko uroczystem nabożeństwem, lecz także — przynajmniej w seminarjach i domach zakonnych — dysputą, o której wspomnieliśmy.

Wreszcie, aby nauka naszej młodzieży pod przewodem Św. Tomasza z Akwinu codzien była z większą chwałą Bożą i pożytkiem Kościoła, dołączamy do tej Encykliki wzór modlitwy, której sam używał, Was zaś prosimy, abyście się starali ją rozpowszechniać. Każdy ilekroć należycie tę modlitwę odmówi, na mocy Władzy Naszej, uzyska odpustu siedmiu lat i tyluż kwadragen.

ORATIO S. THOMAE.

Creator ineffabilis, qui de thesauris sapientiae tuae tres Angelorum hierarchias designasti, et eas super caelum empyreum miro ordine collocasti, atque universi partes elegantissime distribuisti: Tu, inquam, qui verus Fons Luminis et Sapientiae diceris, ac supereminens Principium, infundere digneris super intellectus mei tenebras, tuae radium claritatis, duplices, in quibus natus sum, a me removens tenebras, peccatum scilicet, et ignorantiam. Tu, qui linguas infantium facis disertas, linguam meam erudias atque in labiis meis gratiam tuae benedictionis infundas. Da mihi intelligendi acumen, retinendi capacitatem, addiscendi modum et facilitatem, interpretandi subtilitatem, loquendi gratiam copiosam. Ingressum instruas, progressum dirigas, egressum compleas: Tu qui es verus Deus et homo, qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

MODLITWA ŚW. TOMASZA z AKWINU.

Stwórco niewysłowiony, który ze skarbów mądrości swej wyprowadziłeś trzy aniołów hierarchje i w przedziwnym porządku umieściłeś je ponad

niebo empirejskie i części wszechświata wspaniale rozrządziłeś, Ty, któryś jest zwany prawdziwym źródłem światła mądrości i najwyższym początkiem wszystkiego, promieniem jasności swojej racz oświecić ciemności umysłu mego, oddalając ode mnie dwojaką ciemność, w której się urodziłem, to jest grzech i niewiedza. Ty, co wymownymi czynisz języki niemowląt, ćwicz język mój a w usta me wlej łaskę błogosławieństwa swego. Udziel mi bystrości w pojmowaniu, zdolności w pamiętaniu, sposobu i łatwości w przyswajaniu nauki, subtelności w wyjaśnianiu, obfitej łaski wymowy. Nadaj początek, kieruj postępem, uwieńcz koniec, Ty, co jesteś prawdziwym Bogiem i człowiekiem, który żyjesz i królujesz na wieki wieków. Amen.

Zarządzenie Ordynarjatu.

Z okazji encykliki „*Studiorum Ducem*” niniejszym poleca się:

1) aby w seminarjum duchownym przed dniem 7 marca 1924 r. była odprawiona nowenna do św. Tomasza z Akwinu, przy wystawieniu Najświętszego Sakramentu po pacierzach wieczornych; podczas nowenny ma być odmawiana modlitwa „*Creator ineffabilis*” i modlitwa do św. Tomasza z oficjum na dzień 7 marca;

2) aby alumni seminarjum w pacierzach porannych bezpośrednio po *actus post meditationem* odmawiali stale modlitwę „*Creator ineffabilis*”;

3) aby profesor teologii dogmatycznej w listopadzie roku b. odczytał wszystkim alumnom encyklikę „*Studiorum Ducem*” i ją przekomentował;

4) aby dzień 7 marca był w seminarjum duchownym na zawsze dniem święta, wolnym od zajęć szkolnych; w tym dniu będzie odprawiana Msza św. i urządzana akademja ku czci św. Tomasza;

5) aby XX. prefekci, przynajmniej szkół średnich, w dniu świątecznym, dowolnie wybranym, w okresie jubileuszowym ogłosili naukę o św. Tomaszu, zachęcając młodzież do wspólnej Komunii św.—Msza św. może być wówczas odprawiona przy wystawieniu Najśw. Sakramentu.

6) aby kapłani rozpowszechniali modlitwę „*Creator ineffabilis*”, za odmówienie której zyskuje się odpust 7 lat i tyłuż kwadragen.

Beatissime Pater,

Occurren-te hoc anno tertio centenario a die Martyrii S. Josaphat Archiepiscopi Polocensis, Episcopi Poloni ad pedes S. V. provoluti, suppliciter postulant ut pro tota Polonia et Dioecesis ad provinciam Mohyloviensem (in Russia) pertinentibus, concedatur permissio celebrandi in honorem S. Martyris triduum solemne cum privilegiis connectis quoad Missas et Indulgentias tam parciales quam plenarias, iuxta instructionem a S. R. C. editam in Ecclesiis et Oratoriis a respectivis Ordinariis designatis. Quare etc.

Dioecesis Poloniae.

Sanctissimus Dominus noster Pius Papa XI his precibus ab Eminentmo Cardinali Sacrae Rituum Congregationi Praefecto relatis benigne annuere dignatus est pro gratia hoc anno tertio saeculari a glorioso martyrio Sancti Josaphat Archiepiscopi Polocensis; servata tamen Instructione Sacrae Rituum Congregationis, quae huic Rescripto adicitur. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 8 Augusti 1923.

(L. S.)

(—) *Philippus Ditave*

(—) *Alexander Verde*
S. R. C. Secretarius

Instructio

Sacrorum Rituum Congregationis

super privilegiis

quae in triduo vel octiduo solemniter celebrando intra annum a Beatificatione vel Canonizatione per Rescriptum Sacrae ipsius Congregationis a Summo Pontifice concedi solent.

I. In solemnibus, sive triduanis sive octiduanis, quae in honorem alicuius Sancti vel Beati celebrari permittuntur, Missae omnes ob peculiarem celebritatem dicantur cum Gloria et Credo, et cum Evangelio S. Joannis in fine, nisi legendum fuerit ultimum Evangelium Dominicae aut Feriae, aut Vigiliae, quoties de his facta fuerit commemoratio.

II. Missa sollemnis seu cantata, ubi altera Missa saltem lecta de Officio currenti celebretur, dicatur cum unica Oratione; secus fiant illae tantummodo commemorationes quae in duplicibus primae classis permittuntur, Missae vero lectae dicantur cum omnibus commemorationibus occurrentibus, sed orationibus de tempore et collectis exclusis. Quoad Praefationem serventur Rubricae ac Decreta.

III. Missam cantatam impediunt tantum duplicia primae classis, eiusdemque classis Dominicae, nec non feriae, vigiliae et octavae privilegatae, quae praefata duplicia excludunt. Missae vero lectae impediunt etiam Duplicia secundae classis, et eiusdem classis Dominicae, et Feriae, Vigiliae atque Octavae quae eiusmodi duplicia primae et secundae classis item excludunt. In his autem casibus impedimenti, Missae dicendae sunt de occurrente festo, vel Dominica, aliisque diebus ut supra privilegiatis, prouti ritus diei postulat, cum commemoratione de Sancto vel Beato et quidem sub unica conclusione cum Oratione diei in duplicibus primae et secundae classis; aliis autem diebus commemoratio de Sancto vel Beato fiat sub distincta conclusione post orationem diei.

IV. In Ecclesiis, ubi adest onus celebrandi Missam Conventualem, vel Parochialem cum applicatione pro populo, eiusmodi Missa de occurrente Officio nunquam omittenda erit.

V. Si Pontificalia Missarum de Sancto vel Beato ad thronum flant, haud Tertia canenda erit, Episcopo paramenta sumente, sed Hora Nona: quae tamen Hora de ipso Sancto vel Beato semper erit; substitui nihilominus eidem Horae de die pro satisfactione non poterit.

VI. Quamvis Missae omnes vel privatae tantum impediri possint, semper nihilominus secundas vespere de Sancto vel Beato solemniores facere licebit absque ulla commemoratione, quae Vesperae tamen de novo Sancto vel Beato pro satisfactione inservire non poterunt.

VII. Aliae functiones ecclesiasticae, praeter recensitas de Ordinarii consensu, semper habere locum poterunt, uti Homilia inter Missarum solemnia, vel vespere Oratio panegyrica, analogae in honorem Sancti vel Beati fundendae preces, et maxime sollemnis cum Venerabili Benedictio. Postremo vero Tridui vel Octidui die Hymnus Te Deum cum versiculis *Benedicamus Patrem — Benedictus es — Domine exaudi — Dominus vobiscum* — et oratione *Deus cuius misericordiae...* cum sua conclusione nunquam omittetur ante Tantum ergo. et orationem de SSmo Sacramento.

VIII. Ad venerationem autem et pietatem in novensiles Sanctos vel Beatos impensius fovendam, Sanctitas Sua thesauros Ecclesiae aperiens, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus qui, vere poenitentes, confessi ac Sacra Synaxi refecti, Ecclesias vel Oratoria publica, in quibus praedicta triduana vel octiduana solemnia peragentur, visitaverint ibique iuxta mentem eiusdem Sanctitatis Suae per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces fuderint, indulgentiam plenariam in forma ecclesiae consueta, semel lucranda, applicabilem quoque animabus igne piaculari detentis benigne concedit: iis vero qui, corde saltem contrito, durante tempore enunciato, ipsas ecclesias vel Oratoria Publica inviserint, atque in eis uti supra oraverint, indulgentiam partialem centum dierum semel unoquoque die acquirendam, applicabilem pari modo animabus in purgatorio existentibus indulget.

Ita reperitur in actis et Regestiis Secretariae Sacrorum Rituum Congregationis. Die 24 Maii 1912.

L. † S.

† *Petrus La Fontaine*, Episc. Charystien.
S. R. C. Secretarius.

Beatissime Pater.

Hodiernus Episcopus Minscensis, ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus humiliter petit in favorem omnium Clericorum, qui orationem „Excita, quaesumus, Domine. in Ecclesia tua spiritum, quo B. Josaphat Martyr et Pontifex tuus animam suam pro fratribus posuit, ut nos quoque eodem Spiritu moti ac roborati, animas nostras pro fratribus ponere non vereamur. Per Christum Dominum Nostrum, Amen” saltem corde contrito reci-

taverint, *Indulgentiam partialem CCC dierum*, semel in die lucranda. Insuper petit pro omnibus christifidelibus, pie recitantibus orationem „Respi-ce quaesumus, Domine fratres nostros, quos nobis tam propinquos effecerunt decreta providentiae tuae et manum paternam protendere eis digneris. Aufer velamen ab oculis eorum et ostende eis lucem tuam, ut in tenebris palpantes circumvagari desinant. Infunde gratiam cordibus eorum, ut vocem veritatis tuae sequantur. Noli autem memor esse peccatorum et infidelitatis eorum, nam per ignorantiam erraverunt. Et propter amorem, quem erga beatissimam Matrem et erga Sanctos tuos semper fovebant, dignare eos periculis, in quibus versantur, liberare. Per sanguinem Sancti Josaphat et B. Andreae et tot aliorum, qui pro Te effusus est ab eis, dignare perducere eos ad unionem cum Ecclesia tua Amen“ sequentes *Indulgentias: I partialem CCC dierum*, toties quoties; *II. Plenariam*, suetis sub conditionibus semel in mense acquirendam, si per integrum mensem recitationem eiusdem orationis pie absolverint. Et Deus etc.

Die 24 Iulii 1923.

Sacra Poenitentiaria Apostolica benigne annuit pro gratia iuxta preces in perpetuum, absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

L. † S.

(—) S. Luzio S. P. Regens.

(—) J. Rossi S. O. A. Off.

Powyższa modlitwa po polsku:

Wejrzyj, Panie, na braci naszych, z którymi wyroki twoje nas tak zbliżyły, i racz wyciągnąć do nich Swe ręce ojcowskie. Zedrzyj z ich oczu zasłonę i udziel im światła Twojego, aby przestali chodzić w ciemnościach i poomacku. Wlej w ich serca łaskę, aby poszli za głosem prawdy Twojej. Niechciej im pamiętać ich grzechów i sprzeniewierzeń, bo przez nie-wiadomość bładzili. I dla tej miłości, jaką zawsze okazywali Twojej Matce Najświętszej i Świętym Twoim, racz ich wybawić z niebezpieczeństw, w których pozostają. Przez krew św. Józefata i Bł. Jędrzeja i tylu innych przez nich za Ciebie przelaną, racz ich do jedności z Kościołem doprowadzić. Amen.

Beatissime Pater,

Hodiernus Episcopus Minscensis, ad pedes Sanctitatis Vestrae pro-volutus, humiliter petit, nomine etiam aliorum Poloniae Episcoporum, oc-casione sacrorum Sollemnium, quae, ob tercentimum anniversarium ab obitu sancti Iosaphat ep. mart. proxime in Polonia et in territorio antiquae Russiae celebrabuntur, *Plenaram Indulgentiam*, ab omnibus christifidelibus, confessis ac Ssma Eucharistia reffectis, mense Novembri vel Decembri curren-tis anni semel lucranda, si aliquam ecclesiam vel publicum oratorium vi-sitaverint et ad mentem Summi Pontificis preces fuderint. Insuper petit

pro omnibus Episcopis et Sacerdotibus, qui diebus II et 14 mensis Novembris proxime venturi Missam solemnem vel lectam, quae locum sollemnis teneat, in honorem praedicti Sancti celebrabunt, facultatem impertiendi his diebus, servatis servandis, Benedictionem Papalem cum adnexa plenaria Indulgentia iisdem sub conditionibus acquirenda a fidelibus, qui memoratam Benedictionem devote acceperint. Et Deus, etc.

Die 24 Julii 1923.

Sacra Poenitentiaria Apostolica benigne annuit pro gratia iuxta preces hac vice tantum. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

L. † S.

(—) *S. Luzio* S. P. Regens.

(—) *J. Rossi* S. P. A. Off.

Trzechsetna rocznica męczeństwa św. Józefata.

Pragnąc, by obchód rocznicy męczeńskiej śmierci św. Józefata posłużył ku większej chwale Bożej i pożytkowi wiernych, polecamy, by dnia 4 listopada, w niedzielę, WWXX. Proboszczowie uprzedzili lud o mającej nastąpić dn. 11 listopada uroczystości oraz pouczyli wiernych o odpustach, jakie z tej okazji uzyskać można. W piątek dnia 9 listopada b. r. rozpocznie się od Mszy św. we wszystkich kościołach parafjalnych uroczyste trzydniowe nabożeństwo (9, 10 i 11 listopada) z wystawieniem Najśw. Sakramentu. W kazaniu dnia 11 listopada należy pouczyć wiernych o żywocie i zasługach św. Józefata, jako osobliwego obrońcy jedności Kościoła, oraz zachęcić nie tylko do gorącej modlitwy o nawrócenie odszczepieńców, ale także do usilnej pracy nad wykorzenieniem z pośród chrześcijan wszelkiej nienawiści ku bliźnim, gdyż ona jest głównym źródłem odszczepieństw w Kościele i waśni społecznej, która świat cały niepokoi. Należy prosić Boga, aby na świecie co rychlej zapanowało Królestwo Serca Jezusowego, używające „wszystkim narodom spokoju i ładu”. Przy tej sposobności trzeba zachęcić wiernych, aby się zapisywali na członków Towarzystwa Misyjnego do Rozkrzewiania Wiary, a po nabożeństwie urządzić kwestę na cele misyjne i ofiary przesłać do Kurji.

Ojciec św. udziela jednorazowego odpustu zupełnego tym, którzy w miesiącu listopadzie lub grudniu r. b., po spowiedzi i komunji św. nawiedzą jakikolwiek kościół lub kaplicę publiczną oraz pomodlą się w intencji Ojca św.

Kapłani, odprawiający dnia 11 i 14 listopada r. b. Mszę św. uroczystą ku czci św. Józefata lub Mszę św. czytaną, zastępującą uroczystą, mogą udzielić błogosławieństwa papieskiego z odpustem zupełnym tym, co będą w stanie łaski. Błogosławieństwo to udziela się pojedynczym znakiem

krzyża z krucyfiksem przy użyciu formuły: „Benedictio Dei Omnipotentis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, descendat super vos et maneat semper. R. Amen.

(—) † Jerzy, Biskup.

Wilno, dnia 11 października 1923 r.

M a n d a t u m

de praeparanda Synodo dioecesana.

Sacris canonibus (can. 356—362) obtemperantes, consulto Capitulo et pluribus e clero, statuimus accedere ad parandam et celebrandam Synodum dioecesanam, cuius litterae convocatoriae opportuno tempore dabuntur.

Hisce omnes et singulos e clero enixe in Domino obsecramus et hortamur, ut quisque et orationibus coram Deo fuis et sua opera industriae pro viribus concurrere enitatur ad tantum opus parandum, quod ad maiorem Dei gloriam, Ecclesiae ac dioecesis bonum cedat.

Mandamus:

1). Ut singuli decani cum universo clero sui districtus in conferentiis decanalibus, quamprimum habendis, deliberent ac edicant, quid desiderent, ut in Synodo dioecesana tractetur ac statuatur in variis materiis, quae in dioecesi sive generatim ad vitam et disciplinam ecclesiasticam sive ad particulares cleri populiue necessitates vel utilitates referantur, sua vero vota, desideria ac proposita in scriptis redacta Ordinariatui saltem ante diem 1 februarii 1924 an. transmittant.

2) Ut etiam singuli e clero sua vota et proposita, si qua opportuna ad submittendum Synodi deliberationibus in Domino habeant, cum eodem Ordinariatu per litteras a se subscriptas quamprimum communicent.

Lingua uti possunt sive latina sive vernacula.

In suis deliberationibus ac propositis faciendis omnes continuo prae oculis habeant Synodi finem, qui est:

1) Habita temporum ac loci ratione, ex una parte in praxim fideliter deducere ea quae in novo Codice statuta sunt, ex altera parte eidem Codici vigentes in dioecesi particulares leges, consuetudines et usus plane conformare;

2) Simul studiose inquirere ac statuere quae in dioecesi ad fidei incrementum, ad moderandos perficiendosque mores, ad corrigendos abusos, ad unam eandemque disciplinam servandam vel inducendam, ad pietatem promovendam, ad cultum divinum recte ordinandum augendumque, ad bona ecclesiastica rite administranda conferant.

Materias ad tractandum eas potissimum sumant quae in Codice, maxime in eius II et III libris, continentur, seligendo praeprimis eas quae in praxi frequentius occurrunt quaeque magis opportunaesse videantur; item servant, quoad fieri potest, materiarum ordinem in Codice receptum.

Elenchus materiarum pro deliberationibus hic praesertim proponitur:

L I B E R II.

A. De personis (can. 41—725).

A. De clericis.

1. De clericorum obligationibus et officiis in genere.
2. De officiorum et beneficiorum provisione.
3. De Curia Dioecesana et Capitulo Cathedrali.
4. De visitatione pastorali dioeceseos.
5. De decanis.
6. De parochiis.
7. De vicariis cooperatoribus.
8. De ecclesiarum rectoribus.
9. De religionis magistris.
10. De sacerdotibus invalidis et emeritis, necnon poenis luendis obnoxiiis.

B. De religiosis.

11. De religionibus: a) virorum, b) mulierum.

C. De laicis.

12. De praecipuis fidelium vitiis corrigendis, de eorum moribus moderandis perficiendisque, de pietate promovenda.
13. De fidelium associationibus religiosis in genere.
14. De confraternitatibus ac piis sodalitiis.
15. De Tertiis Ordinibus saecularibus.
16. De actione catholica sociali deque variis id generis associationibus.

L I B E R III.

De rebus (can. 726 — 1551).

I. De Sacramentis (can. 731 — 1153).

17. De singulis Sacramentis et de sacramentalibus.

II. De Locis et Temporibus Sacris (can. 1154—1254).

18. De ecclesiis, oratoriis et altaribus.
19. De sepultura ecclesiastica et coemeteriis.
20. De diebus festis; de tempore Adventus et Quadragesimae.
21. De abstinencia et ieiunio.

III. De cultu divino (can. 1253—1321).

22. De custodia et cultu SS. Eucharistiae, de supplicationibus Quadraginta Horarum.
23. De cultu Sanctorum, sacrarum imaginum et reliquiarum.
24. De Missis, Vesperis, praecipuis actionibus liturgicis, processionibus, de cantu et musica sacra.
25. De sacra suppellectili.
26. De voto et iuramento.

IV. *De magisterio ecclesiastico (can. 1322—1408).*

27. De divini verbi praedicatione: de evangelii explicatione et sacris concionibus.
28. De catechetica institutione puerorum et adultorum.
29. De sacris recollectionibus et missionibus pro fidelibus.
30. De incremento et praeservatione fidei: de agendi ratione erga homines et associationes religioni hostiles vel indifferentes, de missionibus inter acatholicos et infideles.
31. De Facultate Theologica; de seminario: de excolendis vocationibus, de seminarii sustentatione.
32. De scholis.
33. De libris et ephemeridibus: de malis prohibendis deque bonis diffundendis.
34. De fidei professione.

V. *De beneficiis et bonis ecclesiasticis (can. 1409—1551).*

35. De bonis clericorum et beneficiis ecclesiasticis.
36. De Missarum stipendiis (can. 824—844).
37. De fidelium contributionibus et obligationibus, de emolumentis ratione functionum sacrarum (iura stolae),
38. De bonis ecclesiarum eorumque administratione, de contractibus ineundis, de piis foundationibus, de consilio fabricae, de organoedo, sacrista et servitoribus ecclesiasticis (can. 1182—1185).
39. De partitione fructuum beneficii ob parochi translationem, resignationem vel mortem.
40. De taxis Curiae Episcopalis.

Praeterea addentur variae pro praxi opportunae Instructiones, ut de status libertate probanda, de visitationibus a decanis peragendis, de libris paroecialibus conficiendis etc.

Datum Vilnae, die 12 octobris 1923.

† Georgius, Eppus.

O k a p l i c a c h.

(c. 1188 — 1196).

Kaplice są to miejsca przeznaczone na służbę Bożą, nie zawsze jednak dla użytku wszystkich wiernych, lecz dla pewnych oznaczonych osób. Kaplice są publiczne, półpubliczne i prywatne.

Kaplice *publiczne* głównie urządzone są dla jakiegoś kolegium lub nawet dla osób prywatnych z tem jednak, że wstęp przynajmniej w czasie nabożeństw jest wolny dla wszystkich wiernych. Publiczne kaplice mają prawa kościołów (oratoria publica eodem iure quo ecclesiae reguntur). Powinny więc być erygowane z zachowaniem warunków, przepisanych dla erekcji kościołów; potrzebne jest pozwolenie piśmienne Ordynariusza miejscowego, zobowiązanie fundatora co do materialnego utrzymania kaplicy,

pożytek duchowy wiernych, opinia w tej kwestji rektorów sąsiednich kościołów (c. 1162). Kaplice zwykłe są tylko poświęcane. Biskup może pozwolić na odprawianie Mszy św. w kaplicy publicznej nawet przed jej uroczystem poświęceniem. Kaplica konsekrowana obchodzi święto Tytułu i Poświęcenia, uroczyscie zaś tylko poświęcona obchodzi święto Tytułu. Zbezcieszczenie, utrata konsekracji lub poświęcenia i rekuncyljacja, dotyczące kościołów, dotyczą również i kaplic publicznych. Kaplice te, o ile są przeznaczone do publicznego kultu przez konsekrację lub benedykcję, stosownie do przepisów kan. 1155 i 1156, mogą służyć do wszystkich funkcji liturgicznych, z zachowaniem wszakże rubrycznych zastrzeżeń. Czynności liturgiczne są albo ściśle kapłańskie albo należące do proboszcza parafji. Te ostatnie, z wyjątkiem specjalnego przywileju, nie powinny być dokonywane w kaplicach publicznych, a mianowicie: udzielanie chrztu uroczystego, zanoszenie wiatyku do chorych danej parafji, udzielanie ostatniego namaszczenia z wyjątkiem kan. 397, n. 3, 514, 848, § 2, 938, § 2, ogłaszania zapowiedzi, dawanie ślubów, odprawianie pogrzebów, święcenie domów w Wielką Sobotę lub w innym czasie, uroczyste święcenie wody w Wielką Sobotę, prowadzenie procesji poza obrębem kościoła, uroczyste benedykcje poza kościołem (can. 462). Można jednak w kaplicach publicznych, jeśli przy erekcji nie było innego zastrzeżenia, pełnić wszystkie czynności ściśle kapłańskie: odprawiać Msze św. czytane i śpiewane, poświęcać gromnice, popiół i palmy, poświęcać ogień i owoce, odprawiać nabożeństwo wielkotygodniowe, czterdziestogodzinne, ogłaszać święta, wigilje i posty, pokrapiać lud wodą święconą przede Mszą w niedzielę, udzielać błogosławieństwa niewiastom po połoгу. Słowem, rektor kaplicy publicznej nie może w niej pełnić funkcji tylko parafjalnych (c. 481). Słuchanie spowiedzi i wydawanie Komunii św. dozwolone jest w kaplicach publicznych nawet w czasie wielkanocnym. Wierni wszakże powinni zawiadamiać własnego proboszcza o zadośćuczynieniu przykazaniu kościelnemu. Co do triduum Wielkiego Tygodnia, nie wolno bez indultu papieskiego odprawiać w te dni nabożeństwa wówczas, gdyby w kaplicy brakowało do solennych ceremonji albo ministrantów albo szat kościelnych (Coronata, De Locis Sacris, pars II, 1922, p. 73). Ordynariusz miejscowy może pozwolić na przechowywanie Najświętszego Sakramentu, jeżeli kaplica publiczna jest złączona z jakim stowarzyszeniem religijnem lub z kolegum kościelnem, zostającym pod rządami duchownych świeckich lub zakonnych osób. Inaczej potrzebny jest indult Apostolski, Ordynariusz zaś może pozwolić na przechowywanie Sanctissimum w kaplicy publicznej *ex iusta causa et per modum actus*. W kaplicy, w której jest Najśw. Sakrament, ma się odprawiać Msza św. przynajmniej raz na tydzień (c. 1265). Kaplicom publicznym, przysługuje prawo wystawienia Sanctissimum in ostensorio die festo Corporis Christi et infra octavam, w innym zaś czasie Ordynariusz może pozwolić na wystawienie w monstrancji tylko ze słusznej i ważnej przyczyny, zwłaszcza publicznej. Wystawienie w puszcze (in pyxide) może być z jakiegokolwiek przyczyny słusznej i bez pozwolenia Ordynariatu (c. 1274, 1191, Biat, t. IV, p. 170).

Kaplice *półpubliczne* są przeznaczone dla zgromadzeń i związków wiernych, bez wolnego wszakże wstępu dla innych. Takiemi kaplicami *półpublicznymi* są kaplice Kardynałów i Biskupów, kaplice seminaryjne, kolegjalne, klasztorne, szpitalne, rekolekcyjne (domus spiritualibus exercitiis addictae), kaplice zgromadzeń o ślubach prostych, stowarzyszeń żyjących

pod regułą lub ustawami zatwierdzonemi przynajmniej przez Biskupa, kaplice przy konwiktach uczącej się młodzieży, przy twierdzach i więzieniach oraz inne, dokąd pewne zgromadzenie wiernych zwykle się zbiera na słuchanie Mszy św. (Blat, t. IV, p. 51). Kaplice te nie mogą być erygowane bez pozwolenia Ordynariusza (c. 1192, § 1). Nie jest wymagane pozwolenie na piśmie, chociaż jest pożądane in casu contestationis. Zanim Ordynariusz pozwoli na erekcję kaplicy, przekona się sam lub przez Delegata, czy oratorium odpowiada swemu przeznaczeniu pod względem liturgicznym. Kaplica półpubliczna nie może wrócić do użytku świeckiego bez pozwolenia ordynariusza (c. 1192). Niema konieczności konsekrowania oratoriów półpublicznych ani też uroczystego ich poświęcania: zwykle poświęcają się *communi locorum domorumve benedictione*, a jeśli jest Rit. Rom. ed. typ.—*„benedictione loci, in quo Missa celebranda est“*. Gdyby oratorium było konsekrowane, obchodzi się rocznica *Dedicationis et Tituli*. Jeśli kaplica półpubliczna była tylko poświęcona uroczystie (*non communi benedictione loci, in quo Missa celebranda est*), wówczas obchodzić należy tylko festum Tituli. W kaplicach półpublicznych, prawnie erygowanych, mogą być odprawiane, o ile nato pozwalają rubryki i niema zakazu Ordynariusza, wszystkie nabożeństwa i sprawowane wszystkie obrzędy kościelne (c. 1193). Nie wolno spełniać tych czynności, które należą do funkcji ściśle parafjalnych (c. 462), albo które dla szczupłego miejsca lub braku ministrantów czy aparatów kościelnych nie mogą być wykonane, jak to powiedziano wyżej o Wielkim Tygodniu; co do administrowania sakramentów św. służyć te same przepisy, jak i w kaplicach publicznych. Proboszcz może dawać śluby w tych kaplicach nawet bez pozwolenia Ordynariusza. *Celebratio Missae privatae seu lectae, ianuis clausis Feria V in Coena Domini ex Decreto S. C. R. 31 Aug. 1839, Decret. auth. 2799, etsi aliae functiones non fiunt, permitti potest in oratoriis religionum votorum sollemnium utriusque sexus ad communionem administrandam. Oratoria publica sive semipublica ius habent faciendi funera pro religiosis et novitiis necnon famulis actu servientibus et intra domus septa stabilter commorantibus* (c. 1221, 1230). — SS. *Eucharistia in oratorio principali semipublico tum domus piae aut religiosae, tum collegii ecclesiastici, quod a clericis saecularibus vel a religiosis regatur, de licentia Ordinarii loci custodiri potest* (c. 1265, § 1, n. 2). *Si religiosa vel pia domus adnexam habeat publicam ecclesiam eaque utatur ad ordinaria et quotidiana pietatis exercitia explenda, SS. Sacramentum in ea tantum asservari potest; secus in oratorio principali eiusdem religiosae vel piae domus (sine praeiudicio iuris ecclesiae, si quod habet); in eoque tantum, nisi in eodem materiali aedificio sint distinctae ac separatae familiae, ita ut formaliter sint distinctae religiosae vel piae domus* (Pontificia Commissio ad Cod. can. auth. interpr. 2—3 iunii 1919). — Wystawienie Przenajświętszego Sakramentu w kaplicach półpublicznych może być in pyxide ex qualibet iusta causa sine Ordinarii licentia. O wystawieniu in ostensorio w kaplicach półpublicznych i prywatnych mowy niema w Kodeksie (c. 1274, Blat, l. c. p. 150).

In oratoriis publicis et semipublicis *calendarium loci seu dioecesis adhibendum est, etiam regularibus proprio calendario utentibus, imo etsi unicus regularis ibidem celebret* (S. C. R. 30 iunii 1896, Decr. auth. 3919). Ex speciali privilegio *calendarium Romano-Seraphicum adhibendum est in oratoriis Sororum III Ordinis S. Francisci* (S. C. R. 15 aprilis 1904, Decret.

auth. 4132). *Simile privilegium concessum est Capuccinis. In oratorio publico, vel privato, quod non habet Sanctum Titularem, debet nominari Patronus civitatis vel loci in oratione „A cunctis“ S. R. C. 2814 ad 1.*

Kaplicami *prywatnemi* lub *domowemi* są te, które się mieszczą w domach prywatnych i przeznaczone są dla jakiej rodziny lub osoby prywatnej (c. 1188, § 2, 3°). Kaplice te nie są dostępne dla wszystkich i są erygowane na mocy indultu Apostolskiego, otrzymywanego od św. Kongregacji Sakramentów. Biskup tylko w wypadku nadzwyczajnym *ex iusta ac rationabili causa et per modum actus* pozwala na odprawienie tam jednej Mszy św. (c. 1194), sprawdziwszy, jak to już powiedziano wyżej, czy kaplica odpowiada wymaganiom prawa. Kaplice te nie erygują się na zawsze: służą tylko dla tych, którzy dla siebie wyjednali indult. Prywatne kaplice tem się różnią od innych, że nie są miejscem świętem (*locus sacer*), quia benedictione constitutiva benedici nequeunt. Oratoria domestica communi locorum domorumve benedictione (loci, in quo Missa celebranda est — Rit. Rom. ed. novissima) aut nulla benedictione donantur, debent tamen esse divino tantum cultui reservata et ab omnibus domesticis usibus libera (c. 1196, § 2). Prawo ogólne nie wymaga, aby nad oratorium domowem nie było pokoju sypialnego, jakkolwiek należy tego unikać. Nie wolno wszakże mieć sypialni nad kaplicą, gdzie przechowuje się Przenajśw. Sakrament (Pummer, *Manuale Iuris*, p. 423). W kaplicy nie powinno być szaf dla domowego użytku, biurka. Oratorium nie może być pokojem przejściowym. Kaplice prywatne mogą wrócić do użytku domowego za pozwoleniem Ordynariusza na prośbę właściciela, cum de re non sacra agitur (Ojetti, v. Oratorium). W kaplicach prywatnych, erygowanych na mocy indultu apostolskiego, nisi aliud in eodem indulto expresse caveatur, może być odprawiana, po zwizytowaniu kaplicy przez Ordynariusza lub delegata i ich aprobacie, jedna tylko czytana Msza św. każdego dnia z wyjątkiem dni uroczystych: Bożego Narodzenia, Nowego Roku, Trzech Króli, Niedzieli Zmartwychwstania Pańskiego, Wniebowstąpienia, Niedzieli Zielonych, Świątek, Bożego Ciała, Niepokalanego Poczęcia i Wniebowzięcia N. M. P., ŚŚ. Ap. Piotra i Pawła i Wszystkich Świętych. W te dni uroczyste, obowiązujące u nas de praecepto, Mszy św. w kaplicach domowych odprawiać nie wolno. W dnie zaś powszednie, jak powiedzieliśmy, odprawia się w kaplicy prywatnej jedna tylko czytana Msza św. Błat powiada, że nawet w dzień zaduszny można odprawić jedną tylko Mszę św. w oratorium prywatnem (Commentarium, t. 4, p. 57). Coronata (op. c. p. 88, 89) mówi: „Si datum sit privilegium celebrandi in oratorio privato die Nativitatis Domini, tunc tres Missae celebrari possunt. Idem valere putamus pro die Commem. Omnium Fidelium Defunctorum“. Św. Kongregacja Sakramentów d. 11. IV. 1913 pozwoiliła odprawiać Mszę św. w kaplicy prywatnej w dzień Bożego Ciała. Było to jednak przed Kodeksem, kiedy ta uroczystość nie wszędzie obowiązywała. Ordinarius, dummodo iustae adsint et rationabiles causae, diversae ab eis ob quas indultum concessum fuit, etiam sollemnioribus festis (supra memoratis) permittere potest (pro uno tantum alterove die) per modum actus (unius) Missae celebrationem (c. 1193, § 2). In casu gravis necessitatis, v. gr. ad viaticum administrandum, secunda Missa in oratoriis privatis dici potest (S. R. C. 27 aug. 1836, Decret. auth. 2745). — Komunja św. może być administrowana w kaplicach prywatnych (c. 869). Z pozwolenia Ordynariusza można tu udzielić uroczyste Chrztu św. (c. 776).

W kaplicach domowych można spowiadać mężczyzn, a Ordynariusz może dać pozwolenie na spowiedź niewiast w konfesjonale (c. 908—910). *Matrimonium et Missa nuptialis de licentia Ordinarii etiam in oratoriis privatis celebrari potest* (c. 1109, § 2. Cfr. S. R. C. 31 aug. 1872, Decret. auth. 3265). *Aliae functiones ecclesiasticae ne fiant* (c. 1195, § 1). Z wyjątkiem specjalnego pozwolenia, nie wolno jest w kaplicach prywatnych odprawiać śpiewanej Mszy św., pokrapiać wodą święconą wiernych przede mszą św., poświęcać gromnic, popiołu, mówić kazania (*non vero prohibitum est modo privato et familiariter disserere de rebus spiritualibus*), ogłaszać świąt i wigilij, *benedicere mulierem post partum etc.* Według zdania kanonistów, Biskup może pozwolić, aby nawet niektóre z tych funkcij mogły być sprawowane w kaplicach prywatnych (*Coronata*, op. cit. p. 90). Na przechowywanie *Sanctissimum* w oratorium prywatnem potrzebne jest pozwolenie Stolicy Apostolskiej. *Insignes Sanctorum vel beatorum reliquiae nequeunt in oratoriis privatis asservari, sine expressa Ordinarii loci licentia* (c. 1282, § 1). In *Oratoriis privatis sacerdos celebrans proprio calendario uti debet sive regularis sive saecularis est* (S. R. C. 11 febr. 1910, Decret. auth. 4248). *Praecepto audiendi Missam diebus dominicis et festivis satisfacere possunt in istis privatis oratoriis non omnes, sed solummodo determinatae personae in indulto expressae.* Dla uniknięcia trudności należy w prośbie o indult wyraźnie wymienić wszystko, o co się prosi.

Kaplice grobowe, cmentarne, zbudowane przez osoby prywatne na grobach rodzinnych, należą do kaplic prywatnych (c. 1190). Te kaplice mogą być erygowane z pozwolenia miejscowego Ordynariusza, który może pozwolić na odprawianie w nich kilku Mszy św. jednego dnia. Słuchający tu Mszy św. zadośćczynią przykazaniu *de audiendo Sacro*.

Legi de audiendo Sacro satisfacit qui Missae adest quocunque catholico ritu celebretur, sub dio aut in quacunque ecclesia vel oratorio publico aut semi publico et in privatis coemeteriorum aediculis de quibus in can. 1190, non vero in aliis oratoriis privatis, nisi hoc privilegium a Sede Apostolica concessum fuerit (c. 1249). S. C. R. die 19 maii 1896 *declaravit*: „In quolibet sacello sepulcreti rite erecto, vel erigendo, Missas, quae inibi celebrari permittuntur, posse esse de Requie diebus non impeditis a festo duplici 1 vel 2 classis, a dominicis, aliisque festis de praecepto servandis, necnon a feriis, vigiliis octavisque privilegiatis. „Circa altare oratoriorum in coemeteriis notandum est subter ipsum altare (altaris mensam, non pavimentum super quod exstat altare) recondi non posse cadaver; cadavera autem quae prope altare sepulta fore sunt, distent ab eo saltem spatio unius metri; secus Missam in altari celebrari non licet, donec cadaver removeatur (c. 1202, § 2).

O odprawianiu Mszy św. poza kościołem i kaplicą.

Loci Ordinarius aut, si agatur de domo religionis exemptae, superior maior, licentiam celebrandi extra ecclesiam et oratorium super petram sacram et decenti loco, nunquam autem in cubiculo, concedere potest iusta tantum ac rationabili de causa, in aliquo extraordinario casu et per modum actus (c. 822, § 4).

Komisja interpretowania Kodeksu na pytanie: „Utrum facultas celebrandi Missam in domo privata sit ab Ordinario ad normam canonis 822, § 4, interpretanda restrictive“, odpowiedziała: „Affirmative“ (Acta Ap. S. XI, 478).

Ordynariusz nie może udzielić na stałe (*habitualiter*) pozwolenia odprawiania Mszy św. poza kościołem lub kaplicą, lecz tylko *per modum actus*, id est non tantum semel, sed aliquoties (*Blat*), in paucis casibus extraordinariis (*Prummer*).

Clausula „per modum actus“ ex antiquo iure excerpta est et ex antiquo iure interpretanda: concedere facultatem per modum actus est illam concedere non in perpetuum et indefinite seu „habitualiter“, sed vi causae urgentis (in casu extraordinario) et transeuntis (quamdiu causa durat) ac proinde ad tempus breve (Cfr. Coronata, De Locis et Temporibus, 1922, p. 85, 86).

Msza św. nie może być odprawiana na morzu ani też w pokoju sypialnym (in cubiculo, id est in camera de facto destinata cubitum ire), ale in quolibet decenti loco et etiam sub dio (*Prummer*). Cubiculum ad sensum can. 822, § 4 non videtur esse cubiculum in quo iacet cadaver defuncti (in suggestu funebri), licet per accidens illud cubiculum idem sit in quo defunctus dormire solebat (Coronata, op. c. p. 124). Słuchający tej Mszy św. zadośćczynią obowiązkowi de audiendo Sacro (c. 1249), mogą też podczas niej przyjmować Komunię św. (c. 869).

Z powodu XXV-lecia J. E. Biskupa Diecezji dnia 25 listopada r. b. we wszystkich kościołach należy odśpiewać po uroczystej Sumie „Te Deum“.

Zdarzały się wypadki wymagania ze strony władz szkolnych, aby księża prefekci składali przysięgę państwową wobec dyrektorów lub kierowników szkół. Wobec tego, przypomina się, iż przysięga, jako akt religijny, winna być składana wobec kapłana i przez niego zaświadczona na egzemplarzu obejmującym rolę przysięgi.

Nowe opłaty stemplowe.

W dniu 1 października 1923 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 15 września r. b. (Dz. U. Rozp. Państw. Nr. 93, poz. 744), podwyższające czterokrotnie obowiązujące dotychczas opłaty stemplowe.

Odtąd opłaty od wypisów metrycznych obowiązują w wysokości 24.000 mk.

Księża Juljana Zaniewskiego, proboszcza z Narewki, spotkało nieszczęście: pociąg odciął mu nogi. Obecnie ks. Zaniewski jest rekonwalescentem i będzie mógł pełnić funkcje kapłańskie o ile sprawi sobie sztuczne nogi. To jednak będzie kosztowało obecnie do 50 milionów. Kurja odwołuje się do rychłej pomocy XX Konfratrów, prosząc o nadesłanie składek na ręce sekretarza Kurji ks. Januszewicza.

Ponieważ zachodzą wypadki, że roboty przy kościołach są przedsiębrane bez wiedzy i zezwolenia władz budowlanych i konserwatorskich, Polski Urząd Wojewódzki pismem z dn. 3 b. m. Nr. 6058/II prosi o przypomnienie obowiązku stosowania się do ustaw budowlanych i konserwatorskich.

Sekretarzem Generalnym Organizacji Młodzieży i diecezji Wileńskiej mianowany jest ks. Fabjan Szczerbicki, prefekt gimnazjum w Brześciu Lit.

W Y C I A G

z Rozk. Dzień. Nr. 129 Ministerstwa Spraw Wojskowych

Warszawa, dn. 28 maja 1919 r.

Zabraniam jak najsurowiej śpiewania zarówno w koszarach, jak przy przemarszach ulicznych pieśni nieliczących z obyczajnością. Pieśń winna podnosić i wzmacniać ducha, a nawet, gdy jest swawolna i żartobliwa, nie może wykraczać poza ramy przyzwoitości, obowiązującej każdego, a zwłaszcza żołnierza.

Do rozkazu niniejszego stosować się ściśle.

Minister Spraw Wojskowych

(—) Józef Leśniewski

Generał-Porucznik,

Jan Bienkiewicz, obywatel wsi Montwiliszki, parafji i gminy Ejszyskiej, pow. Lidzkiego, poszukuje żony swej Teresy, w wieku lat około 40, córki Jana Trockiego z parafji Raduńskiej przebywającej od r. 1919 prawdopodobnie w ziemi Grodzieńskiej. Gdyby kto z W. W. X. X proboszczów wiedział o miejscu zamieszkania poszukiwanej, zechce łaskawie powiadomić o tem Kurję.

Departament Wyznań Religijnych dnia 8 b. m. Nr. 75000 podaje do wiadomości, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych decyzją z d. 21-VIII. 1923 r. L. K. III. c. 7240 podjęło się pośrednictwa w przysyłaniu korespondencji krajowych urzędów stanu cywilnego z polskimi władzami i urzędami zagranicznymi. Korespondencję taką należy kierować do Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie (oddział kurjerski) ul. Wierzbowa. Zarządzenie powyższe ma na celu oszczędzenie pomienionym urzędom wysokich kosztów porta zagranicznego.

Celem ułatwienia przesyłki pieniędzy do Kasy Kurji zostało otworzone konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędności w Warszawie. Kurja prosi, aby interesanci należne kwoty wypłacali na to konto, posługując się blankietami nadawczemi. Adresować należy: Kurja Biskupia (Konsystorz) w Wilnie, Konto Nr. 50.694.

Z KURJI DIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

Wilno, dnia 15 października 1923 r. Nr. 4263.

X. Lucjan Chalecki,

*Szambelan J. Św.,
Kancierz Kurji.*
